

Läs också den kände norske redaktören Gilbrants bok. Gilbrant försvarar den bysantinska textformen och ger en bra inblick i hur moderna bibelforskare, översättare, textkritiker etc. arbetar och hur de resonerar.

Gilbrant kan med hjälp av sina internationella kontakter ge läsaren mycket intressant och välunderbyggd information om vad som händer inom textforskningsområdet.

Vad har hänt med Bibeln?

av Thoralf Gilbrant

Thoralf Gilbrant är medöversättare till Norsk Bibel 1988, internationell redaktör av de stora bibelverken Illustrerat Bibellexikon och Studie-Bibeln, redaktör i USA för The Complete biblical Library i 16 band. Han är författare till bokserien Tidens tecken, EG i politik och profetia, och många andra böcker.

Detta är ett särtryck från boken "Hva er skjedd med Bibelen?" Ursprungligen utgiven i Norge år 1994 av Rex förlag. Utgiven med tillstånd av Thoralf Gilbrant 1995. Särtrycket omfattar sidorna 297-328 som handlar om grundtexten till vår Bibel.

Översättning av Bo Hagstedt.

Andra upplagan 2010, utgiven av Svenska Reformationsbibelsällskapet, Box 11098, 507 11 Borås, Sverige

Det är tillåtet att kopiera och fritt citera ur denna artikel

Bibelutgåvor och grundtext

Spörsmålet om textunderlaget i våra bibelutgåvor är så viktigt att det nu är hög tid att det blir upptaget till saklig och grundlig diskussion. Förmodligen är det riktigt när det säges att olika principiella synsätt på översättningsmetoder (konkordant eller idiomatisk etc.) nog ger större utslag. Detta är sådant eftersom det lyckligtvis också är riktigt när man säger att man bör bevara proportionerna i den textkritiska debatten eftersom omfånget av osäkerheten m. h. t. den ursprungliga texten trots allt är begränsat.

Ändå är spörsmålen både om metoder och grundtext oerhört viktiga. Vi ser de stora utslag dessa ting har gett i 78-bibeln, och det till trots för att denna översättning på intet vis kan karaktäriseras som särskilt extrem, i jämförelse med nya radikala bibelutgåvor i andra länder. Därför kan det vara fara för att 78-bibeln, bara är ett första steg i en riktning som kan föra oss stadigt längre bort från den bibeltext som i århundraden har varit den evangeliska kristenhetens gemensamma ägo.

Detta må man se som en del av bakgrunden för utgivandet av Norsk Bibel 88. Här gäller det något långt mer än grader av modernitet i bibelspråket. Det rör sig också om något viktigare än det att bevara norsk bibeltradition. Till sist går det ut på att bevara själva Bibeln.

Därför rör de som tager upp dessa spörsmål vid väsentliga ting - även om de gärna ger en vrångbild genom att framställa det som om Norsk Bibel 88 ensidigt bygger på Majoritetstexten. Emellertid skall det medges att *synen på den bysantinska texttraditionen utgör ett centralt spörsmål i det problemkomplex det här gäller.*

Kort sagt: Skall den bysantinska texttraditionen, som alltså utgör närmare 90% av det handskriftsmaterial som föreligger, också i framtiden utgöra en del av grundtexten för våra bibelöversättningar och bibelutgåvor, eller skall vi bryta med detta historiska överlämnande? Skall vi ta det drastiska steget och förkasta merparten av våra bibelhandskrifter som andraklassiga och opålitliga? Skall våra bibelutgåvor nu och i framtiden så gott som uteslutande baseras på några få pergamentmajuskler och en del egyptiska papyrusfragment?

De spörsmål det här rör sig om, är så viktiga att man icke utan vidare kan taga magisterns ord. Här må både lekman och lärd

göra sig det besväret att sätta sig in i det material som föreligger. Ingen skall uppfatta det såsom att det gäller en slags esoterisk visdom som övergår allt förstånd och är högt över vanliga teologers och lekmäns bedömning.

Självklart bör man höra båda sidor i den debatt som pågår. Skrifter och läroböcker som hävdar Westcott-Horts teorier, finns det mängder utav. Mindre känt är svaren från de tidigare opponenterna *John W. Burgon* och *Edward Miller*. Men deras böcker trycks nu i ständigt nya urval och utgåvor.

Bland senare författare kan nämnas *Edward F. Hills*, doktor teolog från Harvard-universitetet, som utgav sina viktigaste skrifter på 1950-talet. Hans böcker innehåller en mängd upplysningar.

De mest betydande bland nyare böcker är *Wilbur N. Pickering's* standardverk "The Identity of the New Testament Text" (Nelson 1977 och -80), *Jacob Van Bruggens* "The Ancient of the New Testament" (Winnipeg: Premier, 1976) och *Harry Sturz's* "The Byzantine Text Type and NT Textual Criticism" (Ths. Nelson 1984).

Om den sista boken skriver den kände textkritikern, professor vid Oxford Universitet, *G. D. Kilpatrick*: "Hans slutsatser kan ha revolutionerande konsekvenser för det grekiska Nya Testamentets text. Den bysantinska texten är inte bara en senare **recension**, men innehåller distinkta **läsvariationer** som går tillbaka till det andra århundradet, och som ibland kan visa sig att vara originalet. Vi behöver nu utgåvor av det grekiska testamentet som reflekterar Sturz's syn". - Ett sådant uttalande från Kilpatrick blir särskilt intressant när man vet att han är redaktör för två utgåvor av British and Foreign Bible Society's "Nestletext", och att hans textkritiska slutsatser finns i "Greek-English Diglot for the Use of Translators" som samma bibelsällskap har utgett.

Den egyptiska texten

Det är väl i stort sett riktigt som Lars Hartman och många andra textkritiker hävdar, att egentligen är det bara två huvudgrupper av nytestamentliga manuskript. På den ena sidan har vi den bysantinska texttraditionen som representerar ca 90 % av handskrifterna, på den andra sidan har vi den egyptiska eller alexandrinska

traditionen med besläktade textgrupper (västlig och cesaretisk).

När man betraktar den hållning moderna textkritiker har intagit till dessa huvudgrupper av texten, är det två enkla frågor som ovillkorligen kommer fram: Är den *egyptiska* texten verkligen så överlägset god och pålitlig att man inte har användning för något mer? Och är den *bysantinska* texten så undermålig som den framställs?

Något som verkar ganska påfallande i detta sammanhang, är att dessa som talar mycket nedsättande om den bysantinska texten, gärna låter det stanna vid det. Det är även sällan att någon försöker att visa vad som skall vara så mycket bättre med de *egyptiska* texterna. Man kan ibland undra på om denna tysthet beror på att det egentligen inte är så lätt att hänvisa till speciella kvaliteter i detta handskriftsmaterial. En sak är i alla fall säker: Där som den bysantinska texten har sina svagheter, så saknas det heller inte defekter i de *egyptiska* manuskripten.

Bara för att nämna de mest berömda av alla bibelmanuskript, Vaticanus och Sinaiticus: Självklart är dessa kodexer från det fjärde århundradet av stort intresse. Men det betyder inte att man kan förkasta hela den nytestamentliga texttraditionen till fördel för dessa två handskrifter, som Westcott-Hort faktiskt gjorde. En av orsakerna till att detta är oförsvarligt, har uppgivits i den redogörelse som följer Norsk Bibel 88:

"Inte en enda bibelöversättning har kunnat bygga konsekvent på dessa två handskrifter - de motsäger sig själva, redan på grund av att det kan påvisas hela tretusen olikheter mellan de två manuskripten inbördes bara i texten till evangelierna." Och då är inte stavfel och varianter mellan vissa synonymer medtagna. Det är faktiskt större skillnad mellan de två kodexerna inbördes än det är mellan dem och den bysantinska texten.

Nu skall vi vara klara över att 3000 skilljaktigheter mellan två manuskript betyder 3000 fel, det vill säga, fel i så gott som varje vers i evangelierna. Fördelat lika mellan de två manuskripten betyder det att det är 1500 fel i vart och ett av dem. Det borde inte vara svårt att inse att det då blir nog så dåliga textvittnen.

H.C. Hoskier har underkastat Vaticanus och Sinaiticus ingående granskning. Han har utgett två band på tillsammans 850 sidor (Codex B and its Allies, London 1914) där han nog

redogör för sitt arbete och för "the errors in Codex B and the idiosyncrasies in Codex A" (Pickering). Vi bör väl här tillägga att till trots för sina fel må dessa ärevärdiga kodexerna ändå njuta en viss respekt, om inte av annan orsak, så för sin ålder. Men då borde väl också Codex Alexandrinus från ungefär samma tid och med sin *bysantinska* evangelietext, få samma betydelse.

Ändå mycket äldre är papyrerna, de viktigaste är från tiden mellan år 200 och 300. Alltså är de upp mot tvåhundra år äldre än Vaticanus och Sinaiticus. Också papyrerna bär prägel av sin lokalmiljö och representerar den alexandrinska eller egyptiska texttypen. Emellertid skiljer papyrerna sig från pergamentmajuskelnerna vid att de innehåller ett betydligt antal läsvariationer som man förr trodde var exklusivt bysantinska. Detta visar att kodexer från ca år 400 inte utan vidare ger en exakt eller fullständig bild av textsituationen på 200-talet. Papyrerna bevisar att det redan vid denna tidiga tidpunkt fanns en specifik egyptisk texttyp, men det visar också att den egyptiska texten vid tiden före de stora kodexerna hade mist en del ord och uttryck som hade varit där på 200-talet. Detta tyder inte på att den egyptiska texttraditionen utmärker sig med korrekt och komplett överföring av Det Nya Testamentets text.

Det som här har påpekats, betyder emellertid inte att texten i papyrerna ger intryck av att vara mer pålitlig än i pergamentkodexerna. Nu är det ju bara några få av papyrerna som täcker mer omfattande avsnitt av bibeltexten. *E.C. Colwell* har företagit en ingående granskning av P45, P66 och P75, och han ger en massa upplysningar som talar sitt tydliga språk. Det saknas inte "nya" och avvikande läsvariationer i dessa skrifter, men en stor del av dessa läsvariationer är rena nonsens.

Colwell uppger att P45 har 275 avvikande läsvariationer, 10% av dem är direkt orimliga eller tokiga. P66 har 42 egna läsvariationer, 40% av dem är orimliga och omöjliga. P75 har 257 egna läsvariationer, 25% av dem är meningslösa. Colwell karakteriserar dem sålunda: "När avskrivaren av P45 producerar ett exklusivt läsesätt, är det nästan alltid mening i det. När avskrivaren av P66 och P75 skapar unika läsvariationer, saknar dessa beständigt all förnuftig mening och är klart felaktiga" (Colwell: *Scribal Habits*, s. 376 - se Pickering's översikt sida 121-122).

Detta är alltså det framstående textkritiska forskare som Hoskier och Colwell har att säga om dessa så kallade "äldsta och bästa manuskript". Då bör man ha lov att fråga: Vilken mening är det i att ett halvt dussin sådana handskrifter ensidigt skall bestämma vår bibeltext, när vi har 5000 handskrifter som förmedlar en överföring helt från gammalkyrklig tid?

Här kan tillföras att den överdrivna dominans som erkänner den alexandrinska texten, samtidigt som den antiokisk-bysantinska texten underkännes, stöter på en viktig saklig invändning: Den alexandrinska miljön var starkt påverkad av Platons idelära och av Aristoteles filosofi. Hos Platon var idén det primära, det uttalade ordet var bara en skugga av idén, det skrivna ordet var åter en skugga av det talade ordet. Skrift som sådan var alltså principiellt mindervärdig och i sig själv ett tredjeklassens uttryck för det egentliga. Denna filosofi kom att påverka hållningen till Skriften i den kristna alexandrinska miljön.

När det gäller skriftsynen i den tidiga kyrkan, påpekar Ragnhild Schanke att det kan identifieras två olika mycket motsatta traditioner: På den ena sidan den alexandrinska traditionen, som man sedan återfinner hos de romerska kyrkofäderna och i Hieronymus' latinska Bibel. På den andra sidan står den antiokiska traditionen, som bl. a. representeras av Chrysostomus.

För de alexandrinska lärare, som var påverkade av grekisk förståelse av fenomenets skrift, fick de bibliska skrifterna en mer underordnad betydelse, i motsats till den inställning som rådde i den antiokiska miljön, där den judiska synen på Skriftens helighet och okränkbarhet härskade.

Medan man i Antiokia visade den största respekt för heliga skrifter, Gud själv hade ju med sitt eget finger skrivit lagens bud på stentavlor, kom ibland en helt annan inställning till uttryck i Egypten.

En av de mest extrema var Origenes, som hävdade att Skriftens bokstav gav en förvrängd gudsbild. Enligt hans mening skulle vissa skriftavsnitt förstås som om de betydde det motsatta av textens bokstavliga mening. Själva det skrivna ordet kallar han "Skriftens kött" (sarx). Bokstäverna är budskapets kropp, det materiella och fysiska, och då i linje med grekisk uppfattning något mindervärdigt.

Det borde väl stå klart för alla att en miljö där sådana tankar till stor del låg till grund, var

inte gynnsam för en pålitlig överföring av de urkristna skrifterna.

Westcott-Horts teori

Innan vi ser närmare på de frågor som reser sig i samband med den bysantinska texttraditionen, skall vi se lite på Westcott och Horts inflytande på det textkritiska området.

Westcott-Horts teori har en märklig bakgrund: Den är konstruerad för att tjäna en enda huvuduppgift, nämligen att bryta ner Textus Receptus' dominans.

År 1851, då Fenton J. A. Hort ännu var en ungdom på 23 år, skrev han ett brev till en av sina vänner som avslöjar teorins bakgrund: "För några få veckor sedan hade jag inte någon uppfattning om betydelsen av texter, eftersom jag då hade läst så lite i det grekiska testamentet och släpade på den eländige Textus Receptus.... Tänk på denna usla Textus Receptus som uteslutande vilar på sena manuskript. Det är en välsignelse att det finns tidigare."

Bara ett år efter att han skrev detta, hade Hort avtalat med B. F. Westcott om att de tillsammans skulle revidera den grekiska texten till Det Nya Testamentet. Han hoppades att få sin nya text färdig under ett års tid- det tog 28 år.

Det är något irrationellt, nästan mystiskt, i Horts motivation. Denne unge man som talat om att han hade läst litet i sitt grekiska testamente och som själv inrymde att han var fullständigt oinformerad angående textfrågor, hade av en eller annan orsak upparbetat en så häftig motvilja mot den grekiska bibeltexten som var bruklig, att han karakteriserade den som "avskyvärd" och "eländig". Han lägger i dagen en nästan patologisk antipati. (W. N. Pickering: "The identity of the NT Text", sida 31.)

Detta var bara inledningen på en livslång fiendskap till Textus Receptus. Hort gjorde det till sitt stora mål i livet att avsätta denna text och ödelägga dess inflytande. - Är det för mycket sagt att något av samma oförklarliga antipati har gått i arv till en del av hans efterföljare?

Men också bland Horts efterföljare är det dem som verkar att vara uppmärksamma på det som alltid var det dominerande motivet hos honom. Gordon D. Fee skriver om Hort att han applicerade sina metoder till texttyper, "och detta gjorde han inte för att finna originaltexten, men

för att eliminera de bysantinska manuskripten från att bli beaktade". Detta är ju upprörande.

Textkritikern *E. C. Colwell* hade observerat samma egendomlighet: "Hort organiserade hela sitt argument för att avsätta *Textus Receptus*.... (Colwell: *Hort Ridivinus*, s. 158). Westcott och Hort skrev beständigt med två ting för ögonen: *Textus Receptus* och *Codex Vaticanus*. Men de hade inte som inställning den passiva objektivitet som romantikerna tillskriver det vetenskapliga sinnelaget. Fenton J. A. Horts döda hand vilar tungt på oss. I första året av detta århundradet beskrev *Kirsopp Lake* Horts verk som ett fiasko, fastän "ett strålande sådant!" Men Hort felade inte i att nå sitt huvudmål "Han detroniserade *Textus Receptus*" (Westcott *Genealogical Method*, i *Journal of Biblical Literature* s. 111, 1947).

Detta uppnådde Hort med att framställa tre påståenden som sedan har upprepats i hundra år:

1. Westcott/Hort hävdar att den bysantiska (syrisk) texten är en sen sammansättning av andra textformer, något som röjer sig vid så kallade "conflate" eller sammanfogade/förenade lästyper. Man instämmer: "Majoritetstexten visar sig ofta innehålla sammansmälta läsvariationer" (Martin Synnes).
2. Westcott-Hort påstår att ingen kyrkofader före Chrysostomus bekräftar bysantinska läsvariationer. Det blir framledes påstått: "Ingen kyrkofader före Nicaea-mötet ger oss något klart belägg för majoritetstexten."
3. Westcott-Hort anser att den bysantiska texten är underlägsen och av ringare kvalitet än andra texttyper. Detta är man fortfarande enig om: "I konkurrens med andra varianter, klarar majoritetstexten sällan att hävda sig."

På detta sätt stämplar Westcott-Hort den bysantiska texten för att vara av sen tillkomst och av sekundär natur. De som väljer den egyptiska texten, instämmer att det är dessa tre "iakttagelser" som har lett textkritikerna till att skilja ut den bysantiska textformen som en sekundärtext. - vi skall se lite på Westcott-Horts tre huvudargument.

Sammansättning och kombinationer av läsvarianter

Westcott-Hort hävdar alltså att den bysantiska texten är en sammansättning, sammansatt av andra texter. Den är efter deras mening en "blandning" av den alexandriska och den västliga texten, och därför mindervärdig i förhållande till dessa presumtivt äldre texter.

Det som efter deras mening i särskild grad avslöjar en sådan sammansättning, är "conflations", dvs kombinationer av läsvariationer som är hämtade från båda läsvarianterna." Detta kallar *Kirsopp Lake* för "hörnstenen i deras teori" (*Recent Developments in the Textual Criticism*, s.7-8, 1933). Allt det Hort producerade för att bevisa sitt påstående, var 8 sådana angivna exempel. Hur otroligt det än låter, var det allt som behövdes för att få den lärda världen till att acceptera hans argument. Sällan har väl större slutsatser blivit grundade på svagare premisser. Vill man ha ett exempel på en sådan "conflation," kan man ta ett ställe såsom i Luk. 24:53. Här har den västliga texten: *De prisade* Gud. Den alexandriska (Westcott-Hort: "neutrala") texten har: *De lovade* Gud. Den bysantiska texten har: *De lovade och prisade* Gud. Och detta skall vara ett slags "bevis" för att den bysantiska texten är en sammanslagning av de två andra texterna. Först hänger man sig till gissningar, därefter bygger man en teori på gissningar. I verkligheten ligger det i öppen dager att här kan det lika gärna vara ord som har gått förlorade i några handskrifter och att den längre texten är den ursprungliga. Detta blir desto mer sannolikt när vi ser att den västliga texten i Lukas 24 utelämnar inte mindre än 121 ord av den text som finns i bysantiska manuskript, vart sjunde ord (Pickering, s. 61).

Det kan här vara på sin plats att nämna att professor *A.C. Clark* vid Oxford-universitetet har företagit en undersökning av manuskript-traditionen för grekiska och latinska klassiker. Han kan obestriddigt fastslå att det mest vanliga felet hos avskrivarna inte var interpolation, men oavsiktligt utelämnande (B. H. Streeter: *The Four Gospels*, s. 131. 1930). Mot den bakgrunden blir det kanske förståeligt när Kilpatrick antyder att man möjligen borde förändra regeln till att "den längre läsvarianten är att föredra." I verkligheten finns det inga hinder för att det är dessa längre läsvariationer som är de ursprungliga.

Redan på Westcott-Horts tid var detta med "conflations" krystat och osannolikt. Idag verkar det ändå mer tveksamt, för nu kan det bevisas från papyrerna att en del "längre läsvariationer" existerade omkring år 200. Dessutom är sådana längre läsvariationer på intet sätt begränsade till den bysantinska texten, såsom Westcott och Hort trodde. Det finns också inom andra texttyper - och i självaste Vaticanus, som Colwell och Sturz har påvisat.

Egentligen är det inte något märkvärdigt med detta. Det är väl ingen som vill förneka att det kan förekomma sammansmältningar eller "conflations" i manuskript av olika texttyper. Det olyckliga är endast det att man brukar den sortens argument för att en ny texttyp är producerad. Det är att dra konsekvenser utöver all rimlighet på en totalt sviktande grund. För det man här gör, är att bruka kombinerade eller sammansmälta läsvariationer som "bevis" för en revision i det fjärde århundradet, när det kan påvisas att olika läsvariationer bevisligen existerade redan i det andra århundradet.

På Westcott och Horts tid var detta okänt. De kunde tillåta sig att fantisera ganska fritt. De insåg att det var nödvändigt att göra anspråk på ett slags historiskt grundval för sitt påstående om att den bysantinska texten var producerad av en sen recension. Så de antog att denna recension blev utförd av Lucian, som dog år 311. Det finns inga historiska källor för detta. Däremot påpekar Pickering ett välkänt historiskt faktum som i det närmaste omöjliggör gissningen: Lucian var en högröstad arianer, och det är mer än orimligt att anta att Athanasius segrande falang ville godta en ariansk revision av det Nya Testamentet.

Det är väl få textkritiker som idag håller fast vid hypotesen om en luciansk revision. Men det hindrar inte att man fortfarande håller fast vid att den bysantinska texten har blivit till vid en sådan revision. Man har då kommit i den något bisarra situationen att man har övergivit premisserna, men behållit slutsatsen.

Tystnad hos kyrkofäderna?

Horts huvudargument mot den bysantinska texten var ett "argument utifrån tystnad." Han hävdade att denna text inte finns citerad av någon kyrkofader före Nicaea-mötet 325. Det skulle då vara bevis för att den var av sent ursprung.

Detta argument är för länge sedan besvarat och motbevisat, men det hindrar inte att det fortfarande är i bruk. Det blir gärna hävdad att Chrysostomus var den förste som använde den bysantinska texten, och att hans dominerande inflytande var grunden till att den blev allmänt accepterad och vitt utbredd. Också detta är felaktigt, det förhåller sig inte alls så att Chrysostomus konsekvent använde denna textform eller var någon förkämpe för den. *Jacob Geerlings* och *Silva New* har granskat saken och konstaterat att hans text för Markus-evangeliet är en blandning av olika texttyper som var i bruk i tiden för år 400. Hans varianter stämmer ungefär lika ofta med Westcott och Horts egyptiska text som med den bysantinska. Detta vittnar i alla fall om något helt annat än en reviderad kyrklig text som blev favoriserad (Geerling/New: *Chrysostom's Text. Harvard Theological Review*, XXIV (1931) s. 122-142).

Även om påståendet om kyrkofädernas tystnad hade varit riktigt, skulle inte detta varit något bevis för att den bysantinska texten var en redigerad text av sen tillkomst. Var och en av fäderna citerade helt naturligt från den textform som användes på hans tid på det ställe där han levde. Då kan man inte vänta att fäder i egyptien eller i väster skulle citera en syrisk lokaltext. Men när de ändå trots allt faktiskt gjorde precis detta, tyder det på att denna textform tidigt har haft större utbredning än man har varit villig till att erkänna.

Det är nämligen påvisat en mängd exempel på bysantinska citat hos pre-nicaeanska fäder. Redan *John W. Burgon* utförde här ett grundläggande arbete, och hans efterföljare, *Edward Miller*, har dokumenterat att bysantinska läsvariationer inte bara förekommer, men att de utgörs av ett massivt *flertal*. Den bysantinska texten är citerad 2630 gånger i hans material, medan alla de andra texttyperna tillsammans är citerade 1753 gånger, alltså 60 mot 40 procent till fördel för den bysantinska texten. Detta gäller inte bara de fäder som tillhörde slutfasen av den pre-nicaeanska epoken, men raka motsatsen: Om man bara tar hänsyn till de tidigaste skribenterna, från *Klement av Rom* till *Irenaeus*, blir förhållandet 65 mot 35 procent övervikt för den bysantinska texten. Om man väljer en lista över 30 verkligt betydelsefulla skriftavsnitt, blir resultatet ännu mer överväldigande i favör för den bysantinska texten, hela 75 procent i förhållande

till 25 (Edw. Miller: A Guide to Textual Criticism. London 1886).

Med sådana realiteter framför sig må man ju fråga sig vad som kan få någon till att påstå att det inte finns bysantinska citat hos pre-nicaeanska fäder. För som vi ser av nyare artiklar, blir detta hävdad ännu idag. Westcott-Horts anhängare nekar konsekvent att godta de alarmerande och tillintetgörande fakta som blir framlagda. Dessa blir bortförklarade med att kyrkofädernas skrifter har blivit redigerade till bysantinsk textform av senare avskrivare.

Nu är ju en sådan konsekvent omskrivning av kyrkofädernas skrifter i sig själv totalt orimlig. Denna billiga utväg blir dessutom omöjlig av två speciella orsaker. För det första finner vi att en sådan genomförd omskrivning *inte* är utförd när det gäller de västliga och alexandrinska fäderna, här har den bysantinska texten bara ca 50 percents gillande. För det andra må man ta hänsyn till att avskrivningar av kyrkofäderna till stor del skedde inom en västlig miljö där Vulgata, inte den bysantinska texten, dominerade textförståelsen. Vid en opartisk bedömning kan slutsatsen svårligen bli något annat än att dessa otaliga bysantinska citat hos pre-nicaeanska fäder må riva bort all grund under Westcott-Horts teori.

I tillägg till detta kommer så ett nytt, avgörande moment in. Vi är idag inte beroende av kyrkofäderna för att konstatera att den bysantinska texten kan föras tillbaka till det andra århundradet. Vi har bättre vittnen - vi har papyrerna, som här verkar att ha sin viktigaste funktion. På Horts tid hade de tidigare papyrerna inte ännu blivit funna. Han var därför ovetande om att bysantinska läsvariationer var bevarade i bibelhandskrifter. Dessa är självklart långt viktigare än citat hos kyrkofäderna. Papyrerna har inte bysantinsk *text*, det skulle vara otänkbart. De är från ett annat område och har sin lokala egyptiska textform. Däremot innehåller papyrerna bysantinska *läsvariationer*. Detta visar att dessa var kända i Egyptien ända tillbaka till det andra århundradet. Det är verkligen såsom *Kurt Aland* påpekar: Dessa olika läsvariationer existerade samtidigt i en och samma kyrkoprovins (J.P. Hyatt: The bible in Moderne Scholarship, s. 325 flg.)

Dr Harry Sturz har i sin bok "The Byzantine Text-Type" s. 145-159 påvisat ca. 150 distinkta bysantinska läsvariationer som stöds av egyptiska papyrushandskrifter. Det kan mycket

väl vara delar av originaltexten som har blivit bevarade i papyrerna.

Eftersom papyrernas vittnesbörd är starkare än citat hos kyrkofäderna, kunde man så till vida gärna undvara dessa sista. Papyrusfynden får emellertid också effekten att de stadfäster tillförlitligheten hos kyrkofäderna. Sturz har satt upp en lista över 18 bysantinska läsvariationer som är citerade av kyrkofäderna, och som har blivit bekräftade av papyrer. Dessa kunde då uppenbart vara citerade av fäderna i den bysantinska form de nu har i avskrifterna.

Därmed är nu det viktigaste argumentet för Westcott-Horts teorier ogiltigt. *Frederic Kenyon* var för detta fullt klar över hur avgörande dessa argument var, och hade skrivit: "Om det kan visas att de läsvariationer som Hort kallar syrisk, existerade före slutet av det fjärde århundradet, kommer hörnstenen av teorins byggverk att bli nedriven." - Till detta är det bara att säga: Det är nu bevisat att bysantinska läsvariationer existerade, inte bara vid slutet av det fjärde århundradet, men redan vid slutet av det andra århundradet.

En mindervärdig bibeltext?

Ett tredje argument som Westcott-Hort anför mot den bysantinska texten, är att den innehållsmässigt är av ringare kvalitet än andra texttyper. Ännu idag blir detta upprepat. Man säger att "i konkurrens med andra varianter klarar majoritetstexten sällan att hävda sig."

Det kan vara av intresse att se hur Hort bedömde den bibeltext som låg till grund för Luthers banbrytande översättning, för King James-bibeln storslagna höghet och för hela den reformatoriska bibeltraditionen. Horts berömda beskrivning av den bysantinska (Horts "syrisk") text lyder följande:

"De kvaliteter som författarna av den syrisk texten verkar att ha lagt mest vikt på, är klarhet och fullständighet. De var uppenbarligen ivriga att röja alla stötstenar ur vägen för den ordinära läsaren, så långt detta kunde bli gjort utan att använda våldsamma metoder. De hade uppenbart ett lika starkt önskemål om att han skulle ha nytta av ett lärorikt innehåll som fanns i alla existerande texter, förutsatt att det inte förvirrade sammanhanget eller förde in uppen-

bara missöverensstämmelser. Nya utelämningsar är därför sällsynta, och när de förekommer, finns de vanligtvis för att bidra till en tydlig enkelhet. Nya interpolationer är det å andra sidan rikligt av, de flesta av dem är gjorda för att harmonisera eller tillrättalägga, lyckligtvis godtyckligt och inkomplett. Både i innehåll och stil är den syrisk texten en tydlig och fullständig text. Den har förkärlek till pronomen, konjunktioner och utfyllnadsord, och kompletterar sammanhanget av alla slag, såväl som mer betydande tillägg. Till skillnad från den djärva kraft hos de västliga skribenter, och den förfinade lärdom hos alexandrinerna, är meningsriktningen i de korrektioner som här förekommer, samtidigt förnuftiga och svaga. Fullständigt oklanderliga både litterärt och religiöst med hänsyn till vulgariserad eller ovärdig stil, men ändå utan att visa några tecken till varken kritisk eller andlig insikt, presenteras det Nya Testamentet i en behaglig och attraktiv form, men märkbart utarmat i betydelse och kraft, mer ägnat för flyktig genomläsning eller deklamation än för upprepning och ingående studium."

Denna vältalande svada har förtrollat teologer genom hundra år. Man tillåter sig att godta utan betänkligheter den respektlöshet för den Heliga Skrift som här läggs i dagen. Man verkar också vara blind för den utpräglade liberalteologiska tendens som genomsyrar hela framställningen. Det att bibeltexten är klar och fullständig, samtidigt som den är enkel, att den är fri för inre missöverensstämmelser, att den är religiöst och litterärt oklanderlig - allt detta är bara misstänksamt för Hort. Han kan inte föreställa sig att Skriftens inspirerade autograf kan ha varit just precis sådan. För Hort är denna fullkomlighet och oklanderlighet ett tecken på att här har en revisionskommitté varit i verksamhet, och ganska många verkar att vara villiga till att acceptera ett sådant resonemang.

Så avslutar Hort sin värdering med att stämpla hela denna manuskripttradition, själva huvudlinjen i det nytestamentliga överlämnandet, som fattig och inte ägnad för djupare studium. Men frågar man vad det är som gör denna bysantinska text så fattig, så kan varken Hort själv eller hans efterföljare peka på vad det skulle vara som har gått förlorat. Hort själv må erkänna att "nya utelämningsar är sällsynta." Den rikedom som andra texttyper skall tillföra vårt bibelstudium, är alltså först och främst reduktioner i text och innehåll.

Då må man ovillkorligen fråga vad det är som är så värdefullt vid att förkorta Fader vår? Vad har man tjänat på att ogiltigförklara ett stort avsnitt av Markus 16? Vilken välsignelse skall det bringa Guds församling att vi mister berättelsen om kvinnan som blev gripen i synd och förd till Jesus? Vilken hjälp för vårt andliga liv kan vi få vid att "fasta" försvinner från Jesu ord om "bön och fasta?" Vad har vi egentligen vunnit vid att mista alla de skriftställen som har försvunnit från eklektiska grekiska textutgåvor och från den norska 1978-bibeln som följer dem? - Här beror det nog på ögonen som ser.

Uppriktigt sagt: Kunde vi inte behöva att ta vara på den bysantinska texten som har bevarat alla dessa värdefulla skriftavsnitt för den kristna församlingen? Inte utan orsak har den blivit majoritetstexten med närmare 90 procent av det totala källmaterialet. Det må reageras mot att tilliten till denna text blir undergrävd så ohämmat och ansvarslöst, vilket oftast är det som sker, att den på så svag grund blir stämplad som sekundär och mindervärdig.

Med stor självsäkerhet hävdar *Gordon D. Fee* och de som följer honom, att det är en myt att majoritetstexten representerar den breda ström av överföring tillbaka till autograferna. Utan en gnutta av historiskt belägg påstås det att texten är producerad av en sen recension, och detta håller man på med efter att det för länge sedan har blivit påvisat en mängd bysantinska läsvariationer i papyrerna från det andra århundradet.

Samtidigt erkänner Dr. Fee att upprinnelsen av den bysantinska texten är "inlindat i mysterium." På sådant sätt kan det väl låta om man inte är villig till att godta den enkla förklaringen att den bysantinska (=syrisk eller antiokiska) textens enkelhet var den lokala texten i detta område, på samma sätt som det efter hand uppstod egyptiska och västliga texttyper.

Av alla texttyper är det mest orimligt att den bysantinska, ursprungligen antiokiska, texten skulle vara avhängig av att hämta material utifrån. Här hade man helt från begynnelsen en nära förbindelse med den judiska urförsamlingen och den judiska avskrivningstraditionen som redan i århundraden hade tagit vara på det Gamla Testamentets text. Idén om att man i Antiokia skulle behöva att sammanställa sitt Nya Testamente på grundval av egyptiska och västliga texter, verkar närmast absurd.

Något helt annat blir det om man med "recension" menar en språklig, grammatisk och gärna också innehållsmässig revision av den text man redan var i besittning av. När en text blir avskriven genom århundraden, är sådana revisioner nödvändiga för att röja bort avskrivningsfel som kan ha uppstått. Detta gäller alla texttyper. Redan Hort var uppmärksam på att den alexandrinska texten var redigerad, för såvitt som den var korrigerad grammatiskt och given en mer litterär form. Senare forskare har bekräftat att så är fallet.

Man kan säkert utgå ifrån att också den bysantinska texten har varit föremål för sådana revisioner. Och det är ingen orsak till att utesluta den möjligheten att det är *en av orsakerna* till att denna texten är så *god*, så klar, fullständig och språkligt korrekt. Och vad hindrar att tro att denna texten är sådan därför att den har tagit vara på autografernas originaltext?

Att sådana revisioner har skett, ger ingen grund till misstro. Tvärtom är det en trygghet att veta att den kristna församlingen vakat över det Nya Testamentet på liknande sätt som de judiska skriftlärda vaktade det Gamla Testamentet. Vem skulle vara mer kvalificerad till detta än ledarna för den första missionsförsamlingen i Antiokia och deras efterföljare? Från församlingen i denna tredje största stad i det romerska riket utgick hednamissionen, varför inte då också huvudlinjen i bibeltraditionen?

Senare har större delar av den grekisk-talande kyrkan tagit del i vakthållningen över denna överlämnade text. De gamla kyrkliga ledarna som observerade, accepterade och fastslog det Nya Testamentets *kanon*, har också överlämnat till oss det Nya Testamentets *text*.

Med detta syftar vi inte uteslutande till den bysantinska texten, men denna huvudlinje i den nytestamentliga skrifttraditionen har sin självklara och centrala plats i det heliga arv som är överlämnat åt Guds församling.

Tid för omvärdering

Även om Westcott och Horts teori fortfarande har en dominerande plats inom textkritiken, är det inget tvivel om att vissa omvärderingar är på gång. Den bysantinska texten blir inte längre så bestämt avvisad.

Säkerligen är det inte alltid så enkelt att

finna sammanhang i det som blir sagt. Det skulle inte vålla några svårigheter att skaffa fram citat som skulle verka väl så självmotsägande. Och det kan verka förvirrande när extrema eklektiker talar om hur ytterst osäker den metoden är som de själva använder. Utan tvekan tyder det på att betänkligheterna har begynt att anmäla sig, samtidigt som man inte klarar att frigöra sig från de teorier man är upplärd i och har haft som grund för sitt arbete under sin karriär. Därför är man inte villig till att dra konsekvenserna av sina egna erkännanden.

Det intressanta är att faktiskt några av de främsta och mest kända textforskarna nu börjar att ge uttryck för sina betänkligheter.

De mest berömda av dessa är väl tysken *Kurt Aland* och amerikanaren *Bruce Metzger*. Bägge tillhör dem som står bakom UBS-texten, som också är texten i Nestle-Aland 26. Ingen av dessa två är anhängare av majoritetstexten, men det har inte hindrat dem från att uttala sig ganska klart om de spörsmål det här gäller.

Redan så tidigt som 1965, i boken "The bible in Modern Scholarship," redigerad av J.P. Hyatt, sidorna 325-346, har *Kurt Aland* en artikel, "The Significance of the Papyri for progress in New Testament Research." Här sammanfattar han sin syn på situationen enligt följande:

"P66 bekräftar de observationer som redan blev gjorda i samband med Chester Betty-papyrerna. Med P75 har nya områden blivit öppnade för oss. Tidigare tog vi alla del i den opinion, i enighet med våra professorer och i överensstämmelse med NT lärdom före och efter Westcott och Hort, att på olika ställen hade det under det fjärde århundradet skett recensioner av NT:s text som huvudtyperna av texter hade utvecklat sig ifrån... Vi talade om recensioner och texttyper, och om detta inte var nog, refererade vi till preceasareiska och andra texttyper, till "mixade" texter, osv.

Också jag har talat om mixade texter i samband med nytestamentliga textformer i det andra och tredje århundradet, men jag har alltid gjort det med skuldtyngt samvete. För enligt reglerna för lingvistisk språkvetenskaplig text-tolkning är det omöjligt att tala om mixade texter innan en recension har blivit gjord (de kan bara följa *efter* dem), medan de nytestamentliga handskrifter från den andra och tredje århundradet som har en "mixad text" klart har existerat *innan* recensionerna blev gjorda... Det enkla

faktum att alla dessa papyrer, med deras varierande distinkta karaktärsdrag, existerade vid sidan av varandra i en och samma kyrkoprovins, i Egypten, där de återfunnits, är det bästa argumentet mot förekomsten av några som helst texttyper, inklusive den alexandriska eller den antiokiska. Vi lever fortfarande i Westcott och Horts värld med våra föreställningar om olika recensioner och texttyper, trots att dessa föreställningar har tappat sin *raison d'être*, eller de behöver åtminstone på nytt att bli överbevisande demonstrerade. Ökningen av det dokumentariska vittnesbördet, och det fullständigt nya forskningsområde som öppnats för oss vid upptäckten av papyrushandskrifterna, betyder slutet på Westcott och Horts framställningar." (Så långt Aland).

Bruce Metzger uttalar sig inte mindre kategoriskt. I sitt kapitel i boken "The History of NT Textual Criticism," sidan 38, har Metzger en artikel: "The Lucianic recension of the Greek Bible." Här listar han upp sju exempel på papyrusstöd för bysantinska läsvariationer och anför i en fotnot ytterligare sexton typiska bysantinska läsvariationer funna i p66. Mot slutet av sin artikel gör Metzger följande framställning:

"Under de senaste tio åren har det kommit i ljuset åtskilliga papyrus som går i riktning mot att öka vårt obehag över Horts ovilja mot att erkänna möjligheten för att en gammal läsvariation kan ha blivit bevarad i den antiokiska texten, även om den inte finns i någon av de stora majusklerna. Efter att Chester Beatty-papyrerna har blivit upptäckta (speciellt p45 och p46) och likaså Bodmer-papyrus II (P66), föreligger bevis för att den senare bysantinska texten bevarar en läsvariation som kan dateras till det andra eller tredje århundradet, och som det inte hade varit något annat tidigt vittne för. Några få exempel utvalda från ett stort antal, vill tjäna till att illustrera denna ändrade situation i den textmässiga värderingen av det Nya Testamentet." Efter att ha givit de exempel som är nämnda om ovan, fortsätter han:

"Även om denna lista kunde blivit vidgad, har nog med exempel blivit citerade för att visa att några av rötterna till den antiokiska texten går tillbaka till en mycket tidig tidpunkt, och föregår Lucian med åtskilliga generationer. Av detta följer naturligtvis inte att Textus Receptus skulle bli rehabiliterat *en bloc*, inte ens att den antiokiska texten nödvändigtvis är originaltexten i de exempel som är nämnt. Men den slutsats som

kan dras från sådana bevis, är att den allmänna negligeringen av de antiokiska läsvariationerna som har varit så vanlig bland många textkritiker, är helt otillåten." (Så långt Metzger).

Även om många bland textkritikerna och exegeterna ännu inte har förmått att omställa sig till den nya situationen, har Aland och Metzger redan gjort följe. En mängd textforskare har omvärderat sin hållning till den bysantinska texten. Vi skall bara nämna några få.

Mycket intressant är det att se den ståndpunkt *Dr. George D. Kilpatrick* har intagit. Denna kända utgivare av det Nya Testamentets grekiska text efterlyser några nya textugåvor som tar tillräcklig hänsyn till den bysantinska traditionen. Han säger att ett huvudfel som sker i dagens textkritik är den ensidiga förkastelsen av denna text, baserad på Westcott-Horts teorier och exempel.

En annan utgivare av det grekiska Nya Testamentet, den spanske textforskaren *Jose M. Bover*, företog en omvärdering av den tidiga bysantinska texten efter att Chester Beatty-papyrerna hade blivit upptäckta. Bover gick då ut och försvarade den bysantinska texten, och hävdade att den må tas i övervägande när läsvariationer blir diskuterade. (J.R. Raneway: "An Investigation," s. 363).

Den som väl har levererat det grundligaste och mest aktuella arbetet när det gäller att påvisa sambandet mellan de tidiga egyptiska papyrerna och den bysantinska majoritetstexten, är professor *Harry Sturz*, i många år ledare för den teologiska avdelningen vid Biola-universitetet i Kalifornien. Han hävdar starkt att den bysantinska texten är en självständig text som må tas i beaktande tillsammans med de andra texttyperna.

I tillägg till detta finns det idag en växande opinion som fullständigt går in för den bysantinska texten som den suveräna överlämningen. Här kan nämnas textforskare som *Edward F. Hills*, *Wilbur N. Pickering* och *Jacob van Brüggen* m.fl.

Det är tid för omvärdering. När en man som Kurt Aland slår fast att Westcott-Hort perioden är förbi, och när Bruce Metzger beklagar den otillåtna negligeringen som en del textkritiker visar inför den bysantinska texttraditionen och Textus Receptus, bör eftertankens kranke blekhet infinna sig hos någon och envar.

Eklektisk metod

Vad har följderna blivit av att man har förkastat den bysantinska texttraditionen och stämplat den som sekundär? Har det gett oss en bättre och säkrare bibeltext? Svaret är nej. När man bara höll sig till tio procent av handskriftmaterialet och konsekvent nekade att ta hänsyn till de övriga 90 procenten, visade det sig snart att det man hade att hålla sig till, var för lite och otillräckligt. Efter att nästan två tusen år gått bröt man helt tvärt med den skriftradition som hade givit oss det Nya Testamentet, och detta fick allvarliga konsekvenser.

Nu är det ju en del teologer som menar att den moderna textkritiken har givit så storartade resultat att den i det närmaste har fullföljt sin uppgift. Andra har en åtskilligt mer nykter syn på situationen. Så långt från att textkritiken har gjort sitt jobb, menar dessa forskare att textkritikerna tvärt om har givit upp, man har blivit klar över att man aldrig vill nå det mål man har satt före sig. De menar att det Nya testamentets text är förlorad för alltid.

Den kända bibelforskaren Robert M. Grant säger enligt följande: "Det primära målet för nytestamentligt textstudium är fortfarande att återställa det som blev skrivet av det Nya Testamentets författare. Vi har redan förstått att detta mål nästan är omöjligt. Vi må därför vara tillfreds med det Reinhold Niebuhr och andra har kallat, i andra sammanhang, "en omöjlig möjlighet." (A Historical Introduction to the New Testament." sidan 51. Harper G. Row 1963). Grant har för övrigt sagt rent ut att "det är allmänt insett att Bibelns originaltext inte kan bli återvunnen." ("The bible of Theophilus of Antioch" i Journal of Biblical Literature, s. 173).

Orsaken till att man har kommit i denna prekära situation, är helt enkelt att man har förkastat det mesta av sitt källmaterial genom att byta ut den bysantinska texttraditionen. Eftersom man har en bristfällig grundtext i de få manuskript man vill godta, har man givit sig subjektiviteten fullständigt våld och legitimerat den så kallade eklektiska metoden. Följden är att allt flyter.

Den respekterade textkritikern Eldon Jay Epp skrev 1974: "Den eklektiska metoden är i verkligheten det tjugo århundradets metod av nytestamentlig textkritik, och var och en som kritiserar den, blir strax en självkritiker, för vi

använder den alla, några av oss med ett visst mått av motvilja och reservation, andra med fullständig uppgivenhet eller moraliskt fördärv." (The Twentieth Century Interlude in the NT Textual Criticism, i Journal of Biblical Literature, sid 403, 1974).

Naturligtvis är detta en oerhört farlig väg att slå in på när det gäller bibelöversättning. Man bygger nästan allt på tolkning, och här kan professorstolkning bli lika tveksamt som skepparstolkning. Först låter man subjektivt en tolkning avgöra vilken grundtext man skall bygga på. Därefter använder man sig så av en idiomatisk översättningsmetod som är lika avhängig av översättarens subjektiva uppfattning, och som går ut på att man mer eller mindre fritt skall förklara grundtextens mening istället för att översätta dess ord.

Vill man ha reda på hur långt man driver denna eklektiska metod, kan man bara höra vad textkritikerna själva säger: Kurt Aland skriver: "Teoretiskt kan originalets läsvariant vara gömd i ett enstaka manuskript och således stå ensamt mot resten av traditionen." R. V. C. Tasker säger "Möjligheten må stå öppen för att vid några tillfällen har den riktiga läsvariationen blivit bevarad bara i några få vittnen eller till och med i ett enda relativt sent vittne." (Pickering: The Identity, s. 24). - Här är det alltså inte åldern det beror på. Kilpatrick säger att om vissa läsvariationer blev funna bara i ett sent Vulgata-manuskript, skulle de få det mest allvarliga hänsynstagande därför att de är goda varianter. Han kan alltså tänka sig att välja en variant från ett enda manuskript i en översättning framför alla grekiska manuskript. (Pickering: The Identity, s. 24).

Man kan ju fråga om det är möjligt att gå längre. Det är tydligen det J. K. Ellicot säger i början: "Det är ingen anledning till att inte originalets läsvariant skulle ha blivit bevarad i ett enda manuskript." Och han fortsätter med att säga att en positiv fördel med den eklektiska metoden är att den "prövar att nå fram till den äkta läsvarianten obesvärat av diskussion om vikten av manuskriptstöd." (The Greek Text of Epistles," s. 11). Förut har man slutat med att räkna manuskript, nu skall man alltså också sluta att väga dem!

Med en suck drar E. J. Epp konsekvensen av detta slags eklektism: "Skulle det inte vara passande att föreslå att några få gissningar blev

tillagda till det tillgängliga förråd av varianter med den förmodan att de må ha existerat, men har gått förlorade på ett eller annat ställe under överföringen." ("The Twentieth Century Interlude" i *Journal of Biblical Literature*, s. 404, 1974).

Detta betyder helt enkelt att det är textkritikerna som har kommit så långt att de kan tänka sig att bygga upp en grekisk text till det Nya Testamentet med avsnitt som inte har textvittnen överhuvudtaget att stödja sig emot. *F.G. Kenyon* pekar på att det här gäller "en process så extremt osäker att den sällan tillåter andra än den som gissar, att känna någon tillit till resultatet." (*Handbook to the Textual Criticism of the NT*, s. 3, 1926). Detta ger en underlig bakgrund till Metzgers ord om att textkritik inte bara är en vetenskap, men också konst. *Wilbur N. Pickering* som har samlat så mycket av detta material och som har givit ämnet en grundlig behandling i sin bok "The Identity of the New Testament Text," uttrycker det lite annorlunda. Han avslutar med att säga: "Textkritiken upphör att vara en vetenskap."

Textkritikens uppgift

Det är inget tvivel om att textkritiken i senare tid har allierat sig med den så kallade "högre" kritiken eller litteraturkritiken. Men detta skulle egentligen vara en omöjlig allians.

Textkritiken har principiellt som uppgift att fastställa textens äkthet på grundval av de handskrifter som föreligger. Men det första villkoret för att det skall vara möjligt att fastställa vilken text som är äkta, må ju vara att det verkligen existerar en äkta text. Textkritiken har sitt skäliga syfte så länge man tror på en originaltext. Men om det aldrig har varit någon sådan autograf, vilken text är det då man söker att fastställa?

Den "högre" kritiken hävdar, både när det gäller skrifterna i det Gamla Testamentet och i det Nya Testamentet, att dessa till en stor del inte är skrivna av de författare som man uppgivit i Skriften eller av traditionen. Man menar att skrifterna har haft en lång tillblivelseprocess och att de till slut är sammanställda av anonyma redaktörer.

Det spørsmål som då uppstår, är: Vem är det som kan fastslå när denna inbillade, fritt

postulerade tillblivelseprocess har nått det mål då man kan säga: Nu är denna bibelbok färdig och komplett! Just nu har bearbetningarna nått den punkt när boken har fått sin slutgiltiga form och skickelse som helig skrift. De sammansättningar och omskrivningar som hittills har gjorts, tillhör en utveckling fram mot det fullkomliga. Men det som härefter skulle kunna ske med manuskripten, skall betraktas som fel eller förfalskning, en urspårning bort från den "äkta" texten, som textkritiken har till uppgift att återupptäcka och återuppföra.

Detta är ett högst besynnerligt resonemang: Först menar man att hela skriftmaterialet egentligen består av förfalskningar och sammansättningar och så sätter man i gång med att skilja ut som oäkta, enskilda verser och avsnitt, som om man ändå trodde på ett första, felfritt original exemplar från en inspirerad författares penna och hand.

Man kunde frestas till att sätta saken på sin spets och säga på följande sätt: De enda forskare som med någon egentlig skälig motivation kan ägna sig åt textkritiskt arbete, är dessa som tror på den välkända gamla formuleringen och trosbekännelsen om en ofelbar bibeltext "as originally given," som ursprungligen blev given.